

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/agr_outlook-2014-en

תחזית OECD-FAO לחקלאות 2014

תקציר בעברית

המחירים הבינלאומיים של הגידולים העיקריים ירדו לאחרונה משמעותית לעומת הרמות ההיסטוריות הגבוהות שלהם, במידה רבה בתגובה ליבולי ענק בשנים 2013/14. בניגוד לכך, מחיריהם של מוצרי בשר וחלב נמצאים ברמות גבוהות לעומת נתוני העבר, בגלל שההיצע של מוצרים אלה היה למטה מן הציפיות ב-2013. במחירי האתנול והביודיזל העולמיים, נמשכה מגמת הירידות מרמות השיא ההיסטוריות שאליהן הגיעו ב-2011, וזאת על רקע היצע ניכר בשניהם.

הביקוש למוצרים חקלאיים צפוי להישאר יציב אך לגדול בקצבים איטיים יותר בהשוואה לעשור האחרון. דגנים הם עדיין עמוד התווך של תזונת האדם, אך גידול בהכנסות, עיור ושינויים בהרגלי אכילה תורמים למעבר בכיוון של תזונה עשירה יותר בחלבונים, שומנים וסוכר.

בעשור הקרוב, ייצור בענף משק החי וייצור דלקים ביולוגיים צפויים לגדול בשיעור גבוה יותר מייצור גידולים. המבנה המשתנה הזה של הייצור החקלאי העולמי מניע מעבר יחסי לעבר גרעינים גסים (coarse grains) וגרעיני שמן (oilseeds) כדי לעמוד בביקשים למזון, מספוא ודלק ביולוגי, וזאת על חשבון גידולי מזון בסיסיים כגון חיטה ואורז. חלק הארי של הייצור הנוסף יגיע מאזורים שבהם גורמים מכריעים כגון זמינות קרקע ומים ותקנות מדיניות מציבים כמה שפחות מגבלות.

מחירי גידולים צפויים לרדת במשך עוד שנה או שתיים, לפני שיתייצבו על רמות שיישארו אמנם גבוהות יותר מאלה שנרשמו בתקופה של טרום 2008, אך יהיו הרבה מתחת לרמות השיא מן התקופה האחרונה. מחירי הבשר, מוצרי החלב והדגים צפויים לעלות. ואולם במונחים ריאליים, מחיריהם של גידולים ושל מוצרים מן החי צפויים לפחות בטווח הבינוני. היחסים הצפויים בין מלאי לשימוש (stock to use) במקרה של דגנים עלו באופן ניכר, דבר האמור להפיג במשהו חששות בנוגע לתנדטיות מחירים.

הכוח המניע העיקרי מאחורי ייצור הדגה העולמי יהיה שיפורים בחקלאות הימית במדינות מפתחות. עלויות גבוהות לאורך זמן בהקשר של ביקוש יציב ישאירו את מחירי הדגים הרבה מעל לממוצעים ההיסטוריים שלהם, ויעכבו את הגידול בצמיחה בעשור הקרוב. הגידול בייצור יבוא בעיקר ממדינות מתפתחות באסיה ובאמריקה הלטינית.

הסחר ממשיך לגדול, גם אם בקצב איטי יותר בהשוואה לעשור הקודם. יבשת אמריקה תחזק את מעמדה כאזור היצוא הדומיננטי, במונחים של ערך והיקפים גם יחד, בעוד שאפריקה ואסיה יגדילו את היבוא נטו שלהן כדי לעמוד בביקוש הגובר אצלן.

רפורמות במדיניות שנערכו לאחרונה בשוקי החקלאות והדגה אפשרו לנתוני היסוד של הביקוש וההיצע להיעשות גישים יותר לאיתותי שוק; עם זאת, השניים עדיין מושפעים מסוגי מדיניות כגון תמיכה ביצרנים, אחזקת מלאי מזון ציבוריים, ומכסות חובה הנקבעות לשימוש בדלק ביולוגי. שינויי מדיניות נוספים נמצאים בדרך. על חוק החקלאות של ארצות הברית 2014 ועל הרפורמה של 2013 במדיניות החקלאית המשותפת באיחוד האירופי הוסכם במהלך השנה האחרונה; עם זאת, הוראותיהם לא נלקחו בחשבון בהכנת התחזיות הנוכחיות, מאחר שפרטי היישום טרם הושלמו.

מגמות גלובליות עיקריות בסחורות
הבסיסיות (קומודיטיס) עד שנת 2023

דגנים: המחירים העולמיים של הדגנים העיקריים ירדו בשלב מוקדם בתקופת התחזית, ובכך יתנו תנופה לסחר העולמי. המלאים צפויים לעלות, כאשר מלאי האורז באסיה יגיע לרמות שיא.

גרעיני שמן: שטח היחסי בעולם של קרקעות המשמשות לגידול גרעיני שמן ממשיך לעלות, בקצב אמנם איטי יותר, בשעה שביקוש מתמשך לשמנים צמחיים דוחף מעלה את המחירים.

סוכר: לאחר היחלשות בשלהי 2013, מחירי הסוכר הבינלאומיים יתאוששו, מכוח ביקוש עולמי חזק. היצוא מברזיל, יצואנית הסוכר הדומיננטית בעולם, יושפע על ידי שוק האתנול.

כותנה: שחרורם הצפוי של מלאים עולמיים שהצטברו יגביר את הצריכה בזכות מחירים נמוכים יותר, לפני שהמחירים יתאוששו עד 2023.

דלקים ביולוגיים: רמות הצריכה והייצור של דלקים ביולוגיים צפויות לגדול ביותר מ-50%, ובראשם אתנול מבוסס-סוכר וביודיזל. מחיר האתנול עולה בהתאם למחיר הנפט הגולמי, בעוד שמחיר הביודיזל צמוד יותר למחירי השמנים הצמחיים.

בשר: ביקוש יציב ליבוא באסיה, כמו גם בנייה מחדש של עדרים בצפון אמריקה, תומכים במחירי בשר גבוהים יותר, עם מחירי בשר בקר המטפסים לרמות שיא. עופות עוקפים את בשר החזיר בדרך להפוך למוצר הבשר הנצרך ביותר בתקופת התחזית.

מוצרי חלב: המחירים נופלים במעט לעומת רמותיהם הגבוהות בהווה בגלל שיפורים מתמשכים בפרייה במדינות היצרניות הראשיות ובגלל חידוש הצמיחה בסין. הודו עוקפת את האיחוד האירופי בדרך להיות יצרנית החלב הגדולה בעולם, תוך בניית יצוא בהיקף רחב של אבקת חלב רזה לאורך תקופת התחזית.

דגה: הגידול בייצור מחקלאות ימית יתרכז באסיה. חקלאות ימית ממשיכה להיות אחד מענפי המזון בעלי הקצב הצמיחה המהיר ביותר ועוקפת את הדיג המסורתי (תפיסת דגים במים פתוחים) כמקור לצריכה אנושית ב-2014.

דגש על הודו

מהדורה זו של התחזית מתמקדת בהודו, המדינה השנייה בעולם בגודל אוכלוסייתה עם מספר החקלאים הרב ביותר וגם המספר הרב ביותר של בני אדם ללא ביטחון תזונתי. התחזית משרטטת תרחיש אופטימי יחסית עבור הודו, הצפויה לשמר לאורך זמן את הגידול בייצור ובצריכה של מזון, מגמה שאותה יובילו בעיקר ענפים בעלי ערך מוסף גבוה יותר.

חוק הביטחון התזונתי הלאומי הוא תכנית הזכות-למזון הגדולה ביותר מסוגה שנוסחה אי פעם, המקציבה מכסות של דגנים במחיר מסובסד (כ-90% מתחת למחיר הקמעונאי) ליותר מ-800 מיליון בני אדם. יישומה יהווה אתגר משמעותי.

סובסידיות לעידוד שימוש רב יותר בדשנים, מדברירי מזיקים, זרעים, מים, חשמל ואשראי, וכן מחירים לתמיכה בשוק, תרמו לקצב גידול שנתי ניכר בתוצר החקלאי בעשור האחרון. תכניות אלה ממשיכות לקדם את הגדלת הייצור, ומאפשרות להודו להרחיב מאוד את האספקה לנפש, למרות שלחצים גדלים על המשאבים יקטינו את שיעורי הצמיחה במונחים אבסולוטיים על פני העשור הבא.

התזונה ההודית תיעשה מגוונת, גם אם תישאר ברובה צמחונית. צריכת דגנים צפויה לגדול, אך צריכה מוגברת של חלב ומוצרי חלב, קטניות, פירות וירקות יתרמו לקליטה משופרת של חומרי מזון ממזון. דגים יספקו בנוסף מקור חשוב וגדל של חלבונים, בעוד שצריכת הבשר תגדל משמעותית, למרות שתדורג עדיין בין הנמוכות בעולם.

עיקר חוסר הוודאות טמון בביצועי המקרו של הודו, ביכולת לקיים גידול ביבולים לאורך זמן וביכולתן של התכניות הממשלתיות להתקיים לאורך זמן.

הערה בנוגע להנחות המקרו-כלכליות

המצב המקרו-כלכלי העומד בבסיס התחזית הנוכחית מניח גידול שנתי ממוצע בתמ"ג של 2.2% במדינות ה-OECD. העתיד הכלכלי עבור כלכלות מתעוררות רבות נראה איתן אך תוקן קלות כלפי מטה בהשוואה לעשור האחרון. רוב הכלכלות האפריקאיות מגלות צמיחה חזקה. דולר ארה"ב חזק יותר ישפיע על התחרותיות של מדינות רבות. ההנחה היא שמחיר הנפט הגולמי יגיע ל-147 דולר ארה"ב לחבית עד 2023.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD/FAO (2014), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2014-en